

Postimees. - 20.01.2024

Tomi Saluveer

Lõuna-Eesti aasta ettevõttest liigub toodang laia maailma

Виробництво південно-естонської компанії року рухається у широкий світ

Компанія року в Південній Естонії - фармацевтична фабрика в Пилві "Acino Estonia OÜ". "Acino" також має виробничий завод у Дубаї та підрозділ ліцензування в Німеччині. Фабрика також знаходиться в Києві, столиці охопленої війною України. Менеджер компанії "Acino Estonia OÜ" К. Мадіссоо відзначила, що незважаючи на воєнну обстановку, українська фабрика працювала весь час з початку війни і уточнила, що там фабрика була закрита лише перший місяць на початку війни. В Україні, сказала вона, вжито додаткових заходів для розсіювання можливих ризиків і додала, що корпорація під час війни допомогла регіонам України доставкою різних медикаментів.

<https://lounapostimees.postimees.ee/7942382/galerii-video-louna-eesti-aasta-ettevottest-liigu-b-toodang-laia-maailma>

Põlvas asuva ravimitehase tootmisliinidel valmivad eri keeltes kirjadega ravimikarbid lähuvad muu hulgas teele Austraaliasse, Ladina-Ameerikasse ja Lähis-Itta. Lõuna-Eesti aasta ettevõtte Acino Estonia OÜ peab üheks oma tähtsamaks varaks aga pädevaid ja lojaalseid töötajaid.

«Põlvas tehakse midagi nii erilist ja ägedat,» sõnas aasta ettevõttele klaasist auhinnakarikat üle andes Lõuna-Eesti Postimehe peatoimetaja Sirli Homuha. «Kuigi ravimitehas on piirkonnas kaua tegutsenud, pole paljud inimesed selles spetsiifilises valdkonnas tegutseva firma tegemistest seni täpsemalt kuulnud. Ettevõttel on pikk ajalugu, märkimisväärne töötajate arv ning piirkonnas konkurentsivõimeline keskmine palk. Ravimifirma tegevus on aja jooksul ka pidevalt laienenud.»

Lõuna-Eesti Postimees valis parimat ettevõtet juba kuuendat korda. Senised võitjad Toftan, Wermo, Rärpina paberivabrik ja Barrus on olnud piirkonnale iseloomulikult seotud puiduga, erand oli vaid 2018. aastal esikohale seilanud Väraska Vesi. Tänavu lisandus sellele väärikale rivile Põlva ettevõtte Acino Estonia OÜ, mille purkidesse ja tabletilehtedesse pakendatud ravimid jõuavad muu hulgas ka Panamasse ja Ecuadori.

Tõeline pärl

Vähesed teavad, et Põlvas tegutseb juba aastakümneid farmaatsiatehas, mis on osa Šveitsi kontsernist, see aga kuulub omakorda Saudi-Araabia šeiigile.

«Acino on seni tõesti olnud veidi nähtamatu – kõik polegi võib-olla tajunud, et meil on siin Lõuna-Eestis selline pärl,» rääkis ka aasta ettevõtte konkursi komisjoni kuulunud Kuldar Leis. «Kui Acino kandidatuur lauale tuli, murdus žürii üsna kiiresti: mõisteti, et ettevõtte on selle tunnustuse vääriiline.» Konkursi komisjoni kuulusid peale Leisi veel Sirli Homuha, ASi Postimees Grupp maakonnalehtede vastutav väljaandja Margus Mets ja Lõuna-Eesti Postimehe ajakirjanik Tomi Saluveer.

Acino puhul võib eriliseks pidada farmaatsiafirma peamisi sihtturge, mille seas on Iraak, Saudi-Araabia ja Araabia Ühendemiraadid, aga ka mitmed Kesk-Aafrika ja Ladina-Ameerika riigid. Ravimiturul ei ole ka langust näha: rahvastik vananeb ning nõudlus näiteks vererõhurohtude ning depressiooni ja ärevuse leevendajate järele jääb maailmas kindlasti alles.

Ettevõtte sai alguse üheksakümnendate aastate alguses, kui toonased ärimehed otsustasid, et Lõuna-Eestisse kuluks ka üks ravimitööstus ära. Firma sai püsti pandud, leitud ka omanikud – Nycomed Skandinaaviast – ja Põlvas hakati arendama ravimitootmist.

Acino Estonia OÜ juhataja Katrin Madissoo: «Inimesed on meie suurim vara ja ilma nendeta me ei oleks saanud kasvada. Oleme viimase paari aasta jooksul kollektiivi kasvatanud üle kahekümne protsendi.»

«Esialgul tõesti tegeleti ka ravimite tootmisega,» sõnas Acino Estonia OÜ juhataja Katrin Madissoo. «Alates aastast 2002 on aga enamasti tegeletud pakendamisega. Ja nii on ettevõtte arenenud eri omanike all töötades ja toimetades. Oleme olnud Skandinaavia kontsernis, siis osake Jaapani kontsernist ja nüüd tükike Šveitsi ravimikontsernist.»

Valdkonna erilisus

Huvitav fakt on, et Acino puhul on tegelik kasusaaja šeik Tahnoun Bin Zayed Al Nahyan. Madissoo sõnul omandas Araabia Ühendemiraatides asuv Abu Dhabi valdusfirma ADQ Acino kontserni 2022. aastal eesmärgiga hakata ravimite platvormi oma piirkonnas arendama. «Acino kasvustrateegia leiti olevat sobilik selleks, et võtta meid oma kontserni liikmeks,» sõnas Madissoo.

«Valdkonna erilisus on kindlasti üks põhjus, mis on aidanud meil siin püsida,» kinnitas Madissoo. Teised sarnased ettevõtted tegutsevad tema sõnul peamiselt Tallinnas ja Harjumaal.

Acino tootmishoones on praegu viis pakendamislina ning tootmisvõimekus 70 miljonit blistrit ehk tabletilehte ja 12 miljonit ravimipurki aastas.

Acino ajalugu ulatub Šveitsis aastasse 1836, praegu toimetab kontsern aga üheksas asukohas. Peakorter on Šveitsis Zürichis, Baseli piirkonnas asuvad tootmis- ja pakendamistehas. «Korporatsioon on huvitatud, et osa tootmisest oleks kindlasti Šveitsis – eelkõige selleks, et rõhutada toodangu kvaliteeti,» sõnas Madissoo, kelle sõnul on see eriti oluline argument Aafrika riikides, kus võltsravimite osakaal väga suur.

Ravimikontsernil on Ladina-Ameerikas Panamas logistika ja ladustamine, Lõuna-Aafrika Vabariigis toodetakse aga DNA-proovide komplekte, mis abiks kurjategijate leidmisel, kui kuriteopaigalt leitakse nende DNAd. Acinol on veel tootmistehas Dubais ning müügilubadega tegelev üksus Saksamaal.

Tehas on ka sõjas oleva Ukraina pealinnas Kiievis. «Hea meel on tõdeda, et sõjaolukorrast hoolimata on Ukraina tehas sõja algusele järgneva aja jooksul kogu aeg

tegutsenud,» rääkis Madissoo ja täpsustas, et kinni oli sealne tehas vaid sõja alguses esimesel kuul, pärast on jätkuvalt edasi toimetatud.

«Kuna materjalide laod asuvad eri paikades, on võimalike riskide hajutamiseks Ukrainas võetud kasutusele täiendavaid meetmeid,» ütles Acino Estonia juht ning lisas, et korporatsioon on sõja vältel aidanud Ukraina piirkondi veokite kaupa mitmesuguste ravimitega.

Kuigi suur osa ravimitootmisest on nüüdseks automatiseeritud, on Põlvas asuv tootmisüksus Madissoo kinnitusel võrreldes Šveitsiga konkurentsivõimelisem. «Seal on suure käsitöö osakaaluga tootmine oluliselt kulukam,» nentis ta. «Palgad tõusevad seejuures praegu kiires tempos juba ka Ukrainas.»

Hea tööandja kohalikule rahvale

Ettevõttes töötab praegu 107 inimest, kelle keskmine vanus 43 aastat – pooled neist on kõrgharidusega. «See on tore, et keskmine vanus läheb aastatega järjest nooremaks,» lausus Madissoo. Firma töötajatest kaks kolmandikku on seejuures kohalikud Põlvamaa inimesed, naiste osakaal on meestest kolmandiku võrra suurem.

Põlva vallavanema Martti Rõigase sõnul on tegemist väga stabiilse ja hea tööandjaga. «Nii palju, kui olen töötajate ja teiste inimestega rääkinud, siis Acinot hinnatakse väga kõrgelt,» kinnitas Rõigas. «Ettevõttel on hea maine.»

Vallale on Rõigase sõnul oluline, kui pikaajased stabiilsed ettevõtted suudavad maksta piirkonna keskmisest rohkem palka. «Hea on ka see, et üle 70 protsendi töötajatest on kohalikud. Selliseid ettevõtteid võiks meil rohkem olla.»

Põlva vallavanem Martti Rõigas: «Nii palju, kui olen töötajate ja teiste inimestega rääkinud, siis Acinot hinnatakse väga kõrgelt. Ettevõttel on hea maine.»

Tehas pakendab tahkeid ravimivorme purkidesse ja tabletilehtedesse ehk blistritesse. Tootevalikusse kuulub Madissoo kinnitusel ligi 500 erisugust pakendit ning lähiaastatel on plaanide kohaselt lisandumas veel üle saja.

Töökorraldus on selline, et ravimivormid ja pakkematerjalid tuuakse hulgi sisse ja valmistooted viiakse hiljem tehases välja. «Transpordi osakaal on seega suur ning kaubad liiguvad tegelikult läbi 250 kilomeetri kaugusel asuva Tallinna,» lausus Madissoo.

Hulgi tablettide tootmine on mõttekas sihtturu lähedal või siis vastupidi: sellises piirkonnas, kus kõrge käsitöö osakaaluga või töömahuka protseduuri kulud on madalamad. Enne Põlva tehase omandamist asusid Acino kaks peamist pakendamistehast Šveitsis, seejärel toodi aga osa sellest tööst üle Eestisse. Kahtlemata on Eestil võrreldes Šveitsiga eespool nimetatud kulude osas teatud eelis.

«Me ise tablette ei pressi, vaid pakendame konteineritega tehasesse hulgi jõudvad ravimivormid lõpp-pakendiks,» täpsustas ettevõtte juht. Tootmisliine on viis: kolm blistritesse ja kaks purkidesse pakendamiseks. Tootmisvõimekus on 70 miljonit blistrit ja 12 miljonit ravimipurki aastas.

Lõviosa toodangust retseptiravimid

Tabletilehed valmivad alumiiniumlehest ja plastikust, mõlemad materjalid on rullis. Plastikile jookseb läbi stantsi, mis pressib blistripesad vastavalt tablettide või kapslite suurusele. Seejärel täidetakse pesad ravimitega ning keevitatakse kokku alumiiniumkilega. Lõpuks stantsitakse blistrid välja ning pakendatakse koos infolehega karpidesse, mille otstesse kleebitakse turvakleebised.

Põlva tehases pakendatakse Madissoo sõnul näiteks kesknärvisüsteemi ravimeid,

bakteritevastaseid arstimeid, valuvaigisteid – 95 protsenti toodangust on retseptiravimid. «Tootmisest käib läbi ka psühhotroopseid ja narkootilisi ravimeid, seetõttu on kontroll töötajate liikumise ja juurdepääsude üle kõrgendatud tähelepanu all,» rääkis Madissoo.

Lisaks on veel mao- ja sooletrakti ravimid, mitmesugused antidepressandid, antibakteriaalse ja seentevastase toimega medikamendid, ravimid Parkinsoni tõve, dementsuse ja eesnäärme suurenemise korral.

«Tehasest väljuvate toodete pakendid on sageli võõrkeelsed, sealhulgas on pakendite seas araabiakeelseidki,» lisas Acino Estonia juht. «Juurutasime täiendavaid tehnoloogiasid, kuidas trükitud pakkematerjalide õigsust kontrollida.»

1990. aastatel valminud tehaseajal on siiski oma ehitusajale iseäralikud nõrkused – talvel on seal külm ja suvel kuum. «Sellest tingituna on meil vaja rohkem tehnilist võimekust: kord kütta, kord jahutada,» tõdes Madissoo, kelle sõnul pakitakse Põlvas muu hulgas ka niiskus- ja valgustundlikke tooteid.

Töötajate arvamus on teretulnud

Tehases töötavad inimesed on ettevõtte juhi sõnul enamasti üsna pika staažiga – on ka neid, kes seal töötanud 1992. aastast saadik. «Ise ühinesin ettevõttega 1998. aastal vahetult pärast Tartu ülikooli farmaatsiainstituudi lõpetamist,» lisas ta.

Töötajaskond on pärast tehase minekut Acino omandisse kasvanud 56 inimeselt 107 peale. «Inimesed on meie suurim vara ja nendeta me ei oleks saanud kasvada,» tõdes Madissoo. «Oleme viimase paari aasta jooksul kollektiivi kasvatanud üle kahekümne protsendi. Tänu juba olemasolevatele toredatele inimestele oleme saanud järjest uusi häid ja lojaalseid kolleege, kes räägivad ettevõtte arengus kaasa ning annavad nõu.»

Ettevõtte koosolekusaali seinal on kiri «Julge mõelda ja öelda». «Eesti inimesed on tegelikult natukene häbelikud ning oleme püüdnud rõhutada, et meil on pigem soositud see, kui töötajad oma mõtted alati julgelt välja ütlevad – nii saavad nad ka midagi muuta,» nentis Madissoo. Peale julguse on ettevõtte põhiväärtused empaatia, pühendumus ja usaldus.

«Rahvastik vananeb ning inimesi vaevab kõrge vererõhk, samuti vere suur kolesteroolisisaldus, depressioon ja ärevus ei kao kuhugi,» tõdes tehase juht ning lisas, et nõudlus ravimite järele jääb maailmas kindlasti alles.

Tartu linna lähedus ja head ühendused on Põlva vallavanem Martti Rõigase sõnul aga kahe otsaga asi.

«Ühelt poolt öeldakse, et see on halb, et oleme Tartule liiga lähedal, sest keskus meelitab inimesed ära. Aga teisalt, kui vaatame ka Acinot, siis paraku mõne professioniga töötajaid ei ole kohapealt saada. See on seega jällegi hea, et nad saavad Tartust käia. Tänu sellele püsib ettevõtte siin ega pea ise liikuma,» tõdes vallajuht.

Kuigi Põlva ei anna oma asukoha poolest ravimitööstusele otseseid eeliseid, on Madissoo kinnitusel näha, et tööjõu vähese voolavuse seisukohast on asukoht hea, kuna inimesed on paiksed. «Meil on pika staažiga lojaalsed töötajad ning hea kollektiivi sisekliima,» sõnas ta.